

דבר חיים

תקופה זו מאופיינת בנסיעות רבות וביציאה מרובה לשווקים, לרחובות ול- - כבישים.

"כל הדרכים בחזקת סכנה" (ירושלמי).

אם כך נקטו חז"ל על דרכי זמנם, על אחת כמה וכמה בדרכי זמננו. האסונות הרי ל"ע צועקים את זה בקול.

בספרי "נתיבות חיים" הובאה העובדה הבאה על מן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, אותה שמעתי באזני מפי בני משפחתו הקרובים ביותר. וכה סיפרו:

"בין הזמנים מגיע ומרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל נפחד ונרעש. מקורביו מספרים שאפשר היה להבחין על פניו בדאגה ובמתח שהיה שרוי בהם בעומדו על שפת הכביש. "אני מפחד לחצות כביש בזמן כזה", היה אומר, "הרי יש פחות לימוד תורה בעולם. זהו זמן המועד לפורענות".

ואם בימים כתקנם היה מקפיד מאד לחצות את הכביש לפי כל כללי הזהירות וצעדיו היו מדודים, הרי שבבין הזמנים הקפיד על כך הרבה יותר, עד שהדבר היה ניכר לעין כל". עד כאן המעשה.

ונאמר בשיר השירים: "צאי לך בעקבי הצאן".

ופירש רש"י: "התבונני בדרכי אבותיך הראשונים... ולכי בדרכיהם".

*

לא חשבתי לגעת בנקודה זו אילולי הייתי מחוייב בכך, הודות לרחש לחש השואל העובר מדי פעם בינותינו.

"הלא הכל משמים! אז מה כל המלל מסביב לנושא?", כך יש השואלים לפעמים.

כתשובה, בשורות הבודדות שנותרו לנו, לא נציין את לשון המסילת ישרים בפרק ט, גם לא את פסק השולחן ערוך יו"ד סימן קטז או בחו"מ סימן תכז, או את הסברו של החינוך מצוה תקמ"ו. די לנו והותר בציטוט דברי הרמב"ם ז"ל באגרתו (אגרות הרמב"ם, הוצ' שילת, ח"א עמ' ער-רעא) לתלמידו חביבו ר' יוסף ב"ר יהודה ז"ל, לשאלתו של זה האחרון בענין "קץ קצוב לחיים". וזה לשון הרמב"ם:

"ועשית מעקה לגגך" - יורה זה הפסוק, כי ההכנה והזמנת האמצעים לשמירה מן המקרים הממיתים - ירחיקו פגיעתם וכו'. וכאשר ראינו שזירזנו יתעלה על המעקה, ידענו שההכנה מועילה, והזמנת האמצעים מרחיקה הסכנה, וכו'. ומורה זה שהחיים בעולם הזה אינם קצובים עד שלא יקטעום הפגעים".

"יראת ה' - תוסיף ימים".

מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א: "אבא זצ"ל היה אומר... חז"ל היו מגבילים הנסיעות"

זכינו והגאון רבי יצחק קולדצקי שליט"א חתנא דבי נשיאה דמרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שאל עבורנו דעת תורה והלכה בנושא, ושלח אלינו הדברים

ככתבם, כפי שזכה לקבל ממרן שליט"א לזכות בהם הרבים. בתוך הדברים: דעת תורה מ"אבא זצ"ל" - מרן קודש קודשים ה"סטייפלער" זצ"ל.

שאלה:

יש הטוענים שאין חובה לשמור הנפש בדרכים משום ש'ונשמרתם' זה "ענין" ולא דין תורה.

תשובת מרן שליט"א:

טעות גדולה לומר שזהו רק "ענין", אדרבה כל מי שמכניס את אחרים או את עצמו לידי סכנה, עובר על מצות לא תעשה דאורייתא של "השמר לך ושמור נפשך מאד" ועל הלאו של "לא תשים דמים בביתך" וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות רוצח פ"א. והוא חמור ביותר שנאמר בו ושמור נפשך "מאד", ולכן לשון הרמב"ם שצריך להזהר בדבר "יפה יפה".

שאלה:

יש הטוענים שאין צריך להישמר בדרכים משום שנאמר "שומר פתאים ה'".

תשובת מרן שליט"א:

בגמרא איתא, אסור לעבור תחת קיר נטוי ואם עבר מנכין לו מזכויותיו, ואסור להכניס את עצמו לידי סכנה.

עוד מעיד מרן שליט"א:

אבא זצ"ל היה אומר שאם חז"ל היו היום, היו גוזרים גזירות רבות להגביל את הנסיעות, שכל זה גורם לפיקוח נפש.

("נתיבות חיים")

הכנה למצוה - מצוה!

שח אחד ממקורביו של הצדיק הירושלמי ר' נטע ציינווירט זצ"ל ר"מ ישיבת 'תולדות אהרן': דרכו של הצדיק - קודם לעשיית כל מצווה, היה מקדים לה הכנה, בין בפה בין במעשה. במעשה כיצד? היה מחכך ידיו, מפשיל שרווליו כלפי מטה, מרים ידיו לכיוון מעלה, כאומר - הנני מוכן ומזומן לקיים את המצווה בשמחה ובטוב לבב, בכוונה הראויה לשמה. כך היה מנהגו תמיד.

פעם מצאוהו עומד על שפת הכביש ממול לרמזור אדום מחכך ידיו, מפשיל שרווליו, כדרכו בעומדו לקיים מצווה. תמהו מקורביו בפניו: "וכי מה מצווה יש כאן ואיזה כוונה יש לכוון לפני רמזור אדום?" השיב הצדיק: "וכי לא ידעתם? מכין אני את עצמי ומכוון לקיום מצוות לא תעשה ד'ונשמרתם מאד לנפשותיכם' - ועל מה תתמהו?"

(מפי הרה"ג ר' חיים פריינד שליט"א, "נתיבות חיים" עמ' תרפה)

טקסורה

אגרות חיים

תגובות ומכתבי קוראים

לכב' יו"ר ארגון חיים בדרכים - הרב אשר מורסקי שלום רב.
 יישר כח גדול על כל פועלכם. תבורכו.
 מבקש לצרור מעל במה חשובה זו על מספר נקודות שהתחייסות אלניהם ברצונות, בכוחה לישא תוצאות מאורכות אי"ה, בכל הנוגע לנושא שהוא בנפשונו, תרתי משמע:
 א. לא לאפשר לילדים קטנים לחצות את הכביש לבד, אלא רק כפי שהתפרסם: מגיל 9 ומעלה בלבד, וגם זה רק לאחר אישור ההורים.
 ב. להפנים שמי שלא זיהר הן בנהיגתו והן בחצייתו את הכביש, הוא עובר על לא תעשה דאורייתא "ונשמרתם" וכו'. וכמו שאנו זיהרים להניח תפילין, כן דביר זה.
 ג. לקיים דבר מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן שליט"א ולשבת מדי פעם עם ילדינו ללמדם זיהירות בדרכים כהלכה. וללמוד הנושא בצמנו.
 ובזכות החיזוק במצות ונשמרתם נזכה לחיים טובים וארוכים. בברכה, ח. ה. מהמרכז

פטרוני הגיליון

סגולה נפלאה על פי חז"ל לשמירה מתאונות דרכים לע"ע (בר"פ בראשית פ"ט)

לרפואת שלמה בן אודליה שנפגע בתאונת דרכים. ה' ישלח לו רפואה שלימה במהרה.

מעוניין להרחיב את מעגל המנויים ולהציל חיים? סייע לעמותה להגיע לעוד בית אב, לעוד נהג, לעוד ילד לתרומות ולהנצחות: 054-842-36-49 (גם בכ. אשראי)

יו"ל ע"י עמותת "חיים בדרכים" (ע"ר)
 טל: 0765-40-59-90 פקס: 0765-100-191 דוא"ל: chaim-b@bezeqint.net
 כתובת: נתיבות המשפט 93/11 מודיעין עילית 7182213
 להצטרפות למנויים בדוא"ל, שלחו את כתובתכם.
 להשאלת כסאות בטיחות באחד מסניפנו ברחבי הארץ, יש לפנות לטל' הנ"ל או בדוא"ל.
 ניתן להשיג דרכנו את הספר רב המכר 'נתיבות חיים' הלכות 'ונשמרתם' בדרכים.
 כל הזכויות שמורות © לעמותת 'חיים בדרכים'.

דרך ההלכה

מתוך ספר ההלכה "נתיבות חיים" הלכות שמירת הנפש בדרכים שבהסכמת כל גדולי ישראל

בגיליונות הבאים נעסוק מעט במצוות השייכות לדרך, מתוך הפתיחה לספר 'נתיבות חיים' [מפאת חוסר מקום לא צויינו המקורות. ניתן לעיין במקורות בפנים הספר].

מצוות שמירת נפש הזולת

פתיחה, סעיף ב

מצוות עשה מן התורה להסיר כל סכנה מהדרך, ולא להניח תקלות העלולות לגרום לזולת סכנה, והעושה כן עובר על הלאו 'לא תשים דמים בביתך' (דברים כב, ח), ומבטל מצוות עשה, שנאמר 'ועשית מעקה לגגך' (שם), ואם הסיר המכשולות ונזהר שלא לסכן את עוברי הדרך מקיים מצוות אלו.

ובכלל איסור זה הוא הנוסע שלא בזהירות כדין, לפי שרכבו נעשה תקלה לרבים ומסכן את חייהם.

וכן, המחנה את רכבו במקום האסור, שעלול להזיק את המשתמשים בדרך, יש בזה איסור שימת תקלה, ומחוייב להסיר את רכבו משם. וכל נהג הרואה תקלה בדרך, העלולה לסכן נפשות, כגון בור או שמן רב על הכביש וכדו', חייב לעצור ולהסיר את התקלה, או להודיע לממונים על כך.

והוא הדין להולך דרכים, שמחוייב להסיר כל תקלה מרשות הרבים, וכל שכן לא להניח אבן או כל דבר שאפשר להיתקל ולהיכשל בו, וכן לא להשליך חפצים העלולים להיות תקלה לנהגים ולסכנם.

לשאלות בהלכות ונשמרתם בדרכים,

ניתן לפנות לבית ההוראה 'דרכי חיים' שבחסות הארגון בפקס: 0765-100-656 או בדוא"ל: s-h-vaada@neto.bezeqint.net